

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/178984,Z-nich-zas-najwieksza-jest-milosc-14-lutego-2023.html>
26.04.2024, 00:09

„Z nich zaś największa jest miłość” - 14 lutego 2023

Według informacji rodzinnych po raz pierwszy od 1939 r. spotkali się w lutym 1947 r. przed wejściem do kłodzkiego szpitala. Nieznany fotograf uwiecznił moment spotkania tym niezwykłym zdjęciem.

Minęło 8 lat od kiedy Emil Czech, mieszkaniec Komarna pod Lwowem, wyruszył na II wojnę światową. Legendarny hejnalista z Monte Cassino, żołnierz 3 Dywizji Strzelców Karpackich wrócił z Zachodu do Polski na wieść o odnalezieniu się jego ukochanej żony Marii Czech z d. Laszeckiej. Ekspatriowana z Rudek k. Lwowa trafiła do Kłodzka na Dolnym Śląsku, gdzie pracowała w tamtejszym szpitalu.

W 1926 r. ukończył 3-letnią szkołę przemysłową w Drohowsyżu. W latach 1927–1929 odbył służbę wojskową w Wojsku Polskim awansując do stopnia kaprała. Od 1929 r. pracował w Miejskim Zarządzie w Komarnie. Tam, w sierpniu 1933 r. ożenił się i zamieszkał z Marią Laszecką. Zmobilizowany w 1939 r. do 1 Batalionu Mostów Kolejowych walczył w wojnie obronnej m.in. pod Stryjem. 20 września 1939 r. przekroczył granicę polsko-węgierską. W ramach tzw. szlaku bałkańskiego przedostał się do Palestyny, gdzie w 1940 r. wstąpił do Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich. Został przydzielony do Karpackiego Oddziału Saperów. W szeregach SBSK w 1942 r. walczył w Afryce m.in. pod Tobrukiem i Gazalą. Po relokacji 3 Dywizji Strzelców Karpackich na półwysep Apeniński w ramach 2 Korpusu Polskiego na przełomie 1943 i 1944 r. walczył z Niemcami we Włoszech – od rzeki Sangro do Bolonii. Po zdobyciu Monte Cassino 18 maja 1944 r. na rozkaz płk. Władysława

Rakowskiego o godz. 12.00 na gruzach klasztoru zagrał hejnał mariacki, jeden z najbardziej rozpoznawalnych polskich symboli, którego wykonywania Niemcy zakazali po zajęciu Polski w 1939 r. Ciężko ranny podczas nalotu pod Loreto. W 1944 r. przeniesiony został do 7 szwadronu żandarmerii 3 DSK.

Jako żandarm 2 Korpusu Polskiego awansował do stopnia wachmistrza. Po odnalezieniu się ukochanej żony Marii, ekspatriowanej z Kresów wschodnich do Kłodzka, wrócił w 1947 r. do okupowanej przez Sowieców Ojczyzny. Wspólnie z żoną zamieszkali na Dolnym Śląsku. Po wojnie pracował w Ubezpieczeniach Społecznych, a od 1952 r. w Polskich Kolejach Państwowych. Udzielał się społecznie m.in. należał do orkiestry kolejowej oraz śpiewał w chórze kościelnym parafii rzym.-kat. pw. Matki Bożej Różańcowej w Kłodzku. Codziennie uczestniczyli z żoną w porannej mszy świętej.

W 1974 r. władze komunistyczne odmówiły mu wydania paszportu, kiedy chciał uczestniczyć w uroczystościach 30 rocznicy bitwy o Monte Cassino. Zmarł bezpotomnie 26 marca 1978 r.

***

Ich piękna miłość do dzisiaj jest wspominana przez krewnych i mieszkańców Kłodzka. Maria Czech z d. Laszecka zmarła 17 marca 1978 r. 9 dni później zmarł Emil Czech – żołnierz, który został symbolem polskiego zwycięstwa w bitwie o Monte Cassino. Spoczywają w jednym grobie na cmentarzu komunalnym w Kłodzku.

Zdjęcia ze zbiorów Stanisława Laszeckiego.

J. Rudnicki

OBEN IPN Wrocław